

EGY ADOTT SZÖVEG TOVÁBBÍRÁSÁVAL KAPCSOLATOS GYAKORLATOK

BENKES ZSUZSA

0. Bevezetés

Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg című műve köré csoportosított – a *Szemiotikai szöveg*tan 10., illetve a jelen számban már bemutatott – a kreatív szöveg megközelítés körébe sorolható három kreatív-produktív gyakorlaton kívül az alábbi gyakorlat is a verseny részét képezte. Célunk ezúttal is az volt, hogy tapasztalatokat szerezzünk arról, milyen háttérismeretekkel rendelkeznek, milyen háttérismereteket használnak fel egy adott szöveg megközelítéséhez a különböző iskolatípusban és különböző tantárgyi programok szerint haladó versenyzők.

1. Egy adott szöveg továbbírásával kapcsolatos gyakorlat

Ezt a gyakorlatot – a versenykiírásnak megfelelően – a tanulók „Előfeladat”-ként oldották meg. Az országos fordulóra jutott tanulóknak két héttel a döntő lebonyolítása előtt az alábbi feladatlapot küldtük meg, és arra kértük őket, hogy a megoldott feladatokat hozzák magukkal a versenyre.

Előfeladat

Olvasd el – vagy ha már olvastad, olvasd el újra – *Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg című könyvét!*

Emlékezz vissza annak a hat bolygónak a történetére, amelyet a kis herceg akkor látogatott meg, mielőtt a hetedik bolygóra, a Földre érkezett volna!

1. Találj ki Te is egy bolygót, ahol szerinted még járhatott volna a kis herceg! Meséld el írásban, mi történt ezen a bolygón a mi kis hősünkkel! A Te történetedet kézírással, három A/4-es oldalon fogalmazd meg!
2. Készíts egy oldalnyi kézzel írt indoklást arról, hogy miért éppen arra a bolygóra vitted a kis herceget!

1.1. Megjegyzések a feladat megoldásához

Az 1. feladat megoldásai az alábbiakban foglalhatók össze.

A feladatot megoldó 86 tanuló az 1. táblázatban összefoglalt elnevezésű bolygókat képzelte el. (A képzeletbeli bolygók itt bemutatott felsorolása egyben rangsor is, azaz a legjobban az 1., legkevesebben a 10. helyen feltüntetett bolygót választották, illetve a 11 – 15. sorszámú bolygókra egy-egy tanuló ’vitte el’ a kis herceget.)

1.	A <i>tévénéző</i> bolygója	18	6.	A <i>kábítószeres</i> bolygója	6	11.	A <i>boldogság</i> bolygója	1
2.	A <i>kacatok</i> bolygója	16	7.	A <i>Jövők</i> bolygója	5	12.	A <i>gyűlölet</i> bolygója	1
3.	Az <i>ÉN</i> bolygója	12	8.	Az <i>állatidomár</i> bolygója	4	13.	A <i>parancsnok</i> bolygója	1
4.	A <i>reklámok</i> bolygója	8	9.	A <i>zenészek</i> bolygója	3	14.	A <i>visszhang</i> bolygója	1
5.	A <i>robotok</i> bolygója	7	10.	A <i>gyerekek</i> bolygója	2	15.	A <i>színésznő</i> bolygója	1

1. táblázat

A képzeletbeli bolygók megválasztását illetően figyelemre méltónak tartjuk a következőket.

a) A címválasztással kapcsolatban:

Noha az eredeti műben az egyes bolygókról szóló fejezeteknek címe nincs, a versenyzők többsége által adott fenti (vagy azokhoz nagyon hasonló) címekből arra következtethetünk, hogy az újabb helyszín 'kitalálásában' az őket körülvevő világ szépségei (lásd a 9-11., valamint a 14. sorszámú címeket), illetve visszásságai (lásd az 1-8., valamint 12-13. és 15. sorszámú címeket) játszottak döntő szerepet.

b) Az adott szöveg továbbírásával kapcsolatban:

- A versenyzők szinte kivétel nélkül eleget tudtak tenni annak a követelménynek, hogy a választott bolygón történetek leírása mind az előző, eredeti 6., mind az általuk választott bolygót követő, eredeti 7. bolygóhoz, a Földhöz kapcsolódjék.
- A mű olvasása vagy újraolvasása alapján az általuk választott bolygón is olyan helyzetbe hozták a kis herceget, amely alkalmat nyújtott nekik arra, hogy – hasonlóan az eredeti műben szereplő bolygókon történetekhez – maguk is egy-egy általuk elismert vagy elítélendő emberi tulajdonságot mutathassanak be.
- Fogalmazványaikban szinte valamennyien biztossággal, megfelelő helyen és arányban alkalmazták az elbeszélő, a leíró szövegtípust, illesztettek be párbeszédeket. Érezhetően igyekeztek saját írásukban is követni az olvasott mű stílusát.

Az alábbi példákban jól látható hogy, milyen változatos – nem egyszer az eredeti műhöz hasonló vagy ahhoz igazodni szándékozó – *bevezető*, illetve *befejező* mondatok fordultak elő a megoldásokban.

A kis herceg a király, a hiú, az iszákos, az üzletember, a lámpagyújtogató és a geográfus bolygója után valami szépre, megnyugtatóbbra vágyott, maga sem tudta, hogy mire.

(...)

A kis herceg hajthatatlan volt.

– Megígértem a geográfusnak, hogy megnézem a Földet. Meg kell tennem. És utána visszamegyek a rózsámhoz.

*

Így hát a kis herceg felkerekedett és tovább indult a geográfus bolygójáról. Közben végig ugyanarra gondolt. – Milyen furcsák is a fölnöktek!
(...)

A következő bolygó, ahová a kis herceg elment, nagyon eltért a többitől.

*

A földrajztudós azt tanácsolta, látogassam meg a Földet. De vajon miről lehet megismerni? – morfondírozott a kis herceg. – Itt ez a kis bolygó, talán itt megtudom, hogy hol találom – gondolta.
(...)

Teljesen lekötötték a gondolatai, már nem törődött a robottal, szinte már nem is látta. Egyetlen vágya volt: minél előbb eljutni a Földre, megismerni az ott élőket, akiktől talán szépet és jót is remélhet.

*

A hetedik bolygón a kábítószeres lakott.
(...)

Hordd el innen magad! – kiabálta Kába önkívületében. Hiába, minden embernek van hibája. Senki sem tökéletes. Szó, ami szó: ezek a fölnöktek fölöttébb furcsák – gondolta újtát folytatva a kis herceg.

c) A 2. feladattal – az Indoklással kapcsolatban:

Míg a szövegtípusok alkalmazására tett fenti elismerő megjegyzéseink általában értendők – a történet továbbírása a 86 versenyzőnek természetesen különböző színvonalon sikerült –, megállapíthatjuk, hogy még azok a versenyzők is, akiknek a történet továbbírása kevésbé sikerült, igazán eredeti megoldásokat *Indoklásaikban* alkottak.

Ezek az egyoldalas írások szerkezetükben azonosságokat mutatnak. Bevezető mondataikban a versenyzők visszautalnak az eredeti műben megismert bolygókra, illetve azokra az emberi tulajdonságokra, amelyek arra a megállapításra készítették a kis herceget: „Milyen furcsák is ezek a fölnöktek!”. Megállapítják és megjegyzik, hogy a bolygón megismert emberi tulajdonságok – a lámpagyújtogatót kivéve – mind negatív tulajdonságok:

A kis herceg már sokféle emberrel megismerkedett különböző bolygókon. Mindnyájan különbözőek voltak, és valahol mégis egyformák. Például megismerte a királyt, aki uralkodni szeretett a legjobban, a hiút, aki csak magával törődött, az iszákost, aki azért ivott, mert szégyellte, hogy iszákos, az üzletembert, aki mindig csak számolt. (Az állatidomár bolygója)

*

Úgy gondolom, hogy az író minden bolygón egy rossz tulajdonságot örökített meg. A hatalomvágy, az uralkodni vágyás a király személyében, a hiúság vagy a zsarnokság mind olyan dolgok, amelyek veszélyeztethetik a Földet. (A gyűlölet bolygója)

*

A könyv elolvasása után elgondolkodtam azon, vajon ellentétes vagy hasonló körülmények közé vigyem-e a kis herceget. Végül a hasonló mellett döntöttem. (A színésznő bolygója)

*

A kis hercegben az író minden bolygón egy-egy emberi gyarlóságra hívja fel a figyelmünket, amin jó lenne változtatni. Én is ezt tettem. (A kábítószeres bolygója)

Néhány kivételtől eltekintve, maguk is – ahogy azt a választott bolygók elnevezései is mutatják – a környezetükben tapasztalt visszasságok ellen kívánnak szólni, indoklásuk további részében az elítélendő tulajdonság megnevezését követően ezt fejtik ki. Lássunk erre is néhány példát.

Ebben a színésznőben megtalálhatók a könyv szereplői. Leginkább a hiúra hasonlít, mert nagyon szereti, ha csodálják és imádja a tapsot, annyira, hogy a végén még azt sem veszi észre, hogy elment a kis herceg. (A színésznő bolygója)

*

Gondoljunk bele, hányszor látunk olyasvalakit, aki csak gyűjt és gyűjt; néha már azt sem tudja mi je van, illetve mire jó neki. (A kacatok bolygója)

*

A bolygókon megismert „felnőtteket” nem az emberség jellemzi. Úgy gondolom, ebbe a sorba tökéletesen beleillik a robot, mely jelképezheti a monoton, lélekölő emberi munkát és azt a technikát, amelyet az író a könyv születésekor még nem ismerhetett. (A robotok bolygója)

*

Napjaink egyik legfontosabb, legégetőbb gondja a drogfogyasztás és -árusítás. (...) A fiatalok számára kihívást jelent, hogy már nálunk is természetik a drogok alapanyagát, s az árusítás, ha titokban is, de intenzíven folyik. (A kábítószeres bolygója)

Indoklásuk befejező részében a versenyzők egy része megfogalmazza, hogy az újabb – számára nem tetsző – emberi tulajdonság bemutatásával segíteni próbált, más részük saját szavaival vagy idézet formájában eleveníti fel az egymásért való felelősség gondolatát.

Azért, hogy ez ne fordulhasson elő, nekünk is kell tennünk valamit, s ebben a legfontosabb szerep a családé. Én úgy érzem, hogy ez adhatja a legnagyobb erőt, hogy egyikünk se térjen „rossz útra”. (A gyerekek bolygója)

*

Szeretném, ha sok ember gondolkodna úgy, mint az író, s akkor talán egy jövődöbéli kis hercegnek sem okozna csalódást a Föld. (A robotok bolygója)

*

A kis herceg az állatidomár bolygóján is elcsodálkozik a felnőtteken, és megpróbálja megérteni őket. (Az állatidomár bolygója)

*

A szeretethez két ember kell, és csak úgy tudunk szeretni, ha nemcsak a szemünkkel, hanem a szívünkkel is nézünk a világba. (A gyűlölet bolygója)

Lássuk itt most öt versenyző – szó szerint idézett – megoldását (a történet továbbírását, és a bolygóválasztás indoklását).

1. A tévénező bolygója (Lásd a Mellékletben (349-357) a 2. illusztrációt.)

A következő bolygót még a geográfus bolygójánál is nagyobbak és szebbnek találta.

„Megérkeztem a Földre” – gondolta a kis herceg izgatottan. Körülötte színes sziklák emelkedtek, kékek, sárgák, rózsaszínűek. Formájuk csodálattal töltötte el a kis herceget, egy pillanatra el is felejtkezett a virágjáról. Körülnézett, és a sziklák felett, a földtől az égig kecses ívű híd feszült – egy káprázatos szivárvány. Előtte esett az eső, mögötte ragyogott a nap. Ilyet azelőtt még sohasem látott. A sziklák által védett kis völgyben csodálatos tükör csillogott, egy tiszta vízü tó. Benne pedig mindennek a szépségnek a fordított mása a táj tükörképe.

„Ez még a naplementénél is szebb!” – ujjongott magában. „Ezt látnia kellene a rózsámnak, ez volna csak a neki való látvány!” De a szíve táján furcsa fájdalom érzett. Hogy felvidítsa magát, elhatározta, hogy máris felderítő útra indul. Hangokat hallott, zenezót, beszédet, majd hirtelen robbanás zaját. A kis hercegnek elállt a szíverése. Felmászott a kék színű sziklára és körülnézett. Egy embert látott, aki egy doboz előtt ült, tenyerébe támasztotta a fejét, és bámulta a dobozt. A doboz egyik oldala világított, és mindenféle képek jöttek egymás után.

– Jó napot! – szólt félénken a kis herceg.

Az ember azonban nem válaszolt. Helyette a dobozból jött a hang:

– Magasra a kezeket! Nem tréfálok!

A dobozban egy alakot látott, aki fényes szerszámot tartott a kezében, és mindjárt megjelent egy másik is, aki feltartotta a kezét.

„Úgy látszik, nem nekem szóltak” – gondolta a kis herceg. Nem értette az egészet, így újra megszólalt, ezúttal hangosabban:

– Jó napot! Én a kis herceg vagyok. Kihez van szerencsém? A dobozban hirtelen megszűnt a mozgás, és egy felirat jelent meg: adáshiba. Az ember, aki eddig meg sem mozdult, felé fordította a fejét:

– Ez a kedvenc sorozatom. Mindig megnézem. Már a hatezer-kétszázhetvenkilencedik részt vetítik. De sajnos elromlott a kép!

– Kihez van szerencsém? – kérdezte újra a kis herceg, mert ha egyszer fölött egy kérdést, nem tágitott többé.

– Nevem tévénező. A szerelő vagy?

– És mit csinál a tévénező?

– Micsoda ostoba kérdés! Hát nézi a tévét. Már ha nincs adáshiba. Mostanában sajnos gyakran előfordul.

– Ez a Föld bolygó? – tudakolta a kis herceg. – Ugyanis oda igyekszem, és.

– A Föld itt van a tévében! Ha van adás, itt mindent láthatsz, nem kell mened sehová. Ez itt a tévé – kezdte magyarázni – sztereo a hangja, és ez az infravörös távirányítója. Kilencvennégy csatornás, harminchat műhold sugárzását lehet

rajta fogni. Az egyikén zene szól éjjel-nappal, a másikon sportot láthatunk, a harmadikon krimi, és így tovább. Én legjobban a sorozatokat szeretem.

– Mik azok a sorozatok? – tudakolta a kis herceg.

– Ilyen buta kérdést még nem hallottam! Ezt mindenki tudja. Úgy látszik, messziről jöttél, azt hittem, a szerelő vagy.

– Nálam odahaza minden olyan kicsi. Csak egy virágot és három vulkánt tudhatok a magaménak.

– Az szokott lenni a tévében is. A földrajzi sorozatokban. Ezért nem érdemes ilyen messzire utazni.

– Barátokat keresek. Itt nagyon jól érezném magam. Szépek a sziklák ...

– Azt még nem sugározta a tévé.

– De hiszen ez itt van a hátad mögött! És az a szépséges híd! Meg az a nagy csillogó tükör!

– Majd ha a tévében látom, megnézem.

A kis herceg elszomorodott. Ez még a többenél is elkésztőbb. Más nem érdekl, csak a doboza. Itt ez a sok csoda, és még csak meg sem nézi őket. A fölötték fölöttébb furcsák és különösek.

– Nincs kedved megnézni velem a naplementét? – kérdezte a kis herceg.

Ebben a pillanatban más felirat került a képernyőre. Vége. Emberünk arcán bosszúság jelent meg.

– Tessék! Most várhatok két napot az ismétlésre, hogy megtudjam, ki volt a gyilkos!

– Ugye, megnézed velem a naplementét, vagy nem? – próbálkozott a kis herceg, mert fontos dolgokban nagyon kitartó tudott lenni.

– Gyere, ülj ide mellém, és nézzük együtt a műsort! Vetélkedő lesz, sokat lehet nyerni.

– Lehet barátokat is nyerni?

– Ha van egy tévéd, nincs szükség barátokra.

Ez meglepte a kis herceget. Barátokra mindenkinek szüksége van, még ha csak egy kis virág is az illető. Mert a barátunknak elmondhatjuk az örömeinket, bánatunkat. Segíthetünk egymásnak a bajban. Akinek nincs barátja, nagyon egyedül érezheti magát.

Nem akart tovább itt maradni, fáradt volt és elkéseredett. Nekivágott útja legnehezebb szakaszának, hogy végre eljusson a Földre. Szíve megtelt reménnyel és aggodalommal.

Indoklás

Egy olyan bolygóról írtam, ahol majdnem minden megtalálható, ami az ember számára fontos. Gyönyörű környezet, színes sziklák, csillogó, tiszta vízü tó, csodálatos naplementék. Ezen a bolygón egy ember él, kinek neve tévénező.

A tévénezőt nem érdekli más, csak a doboza. Nem figyel oda a másikra, még akkor sem, ha nagyon ritkán lát embert maga körül. Pedig azok, akiket a tévében néznek, nem valódiak, nem lehet velük beszélgetni, csak színészek, és szerepeket játszanak.

Napjainkban sokan élnek egyedül dobozokkal. Este fáradtan hazaérnek, leülnek, bekapcsolják a televíziót és nézik, nézik, amíg le nem ragad a szemük az ál-mosságtól. Szerintem sokkal hasznosabb lenne, ha például olvasással, zenehallgatással töltenék az idejüket, vagy ami a legfontosabb: beszélgethethének a csa-

látogyaikkal. Ha nem ismerik egymás problémáit, akkor nem érthetik meg a másikat, és így előbb-utóbb távol kerülnek egymástól.

Persze ez nem csak a televízió hibája, hiszen láthatunk benne hasznos műsorokat is.

Az egymásra való figyelés mellett fontos a természet megismerése is, mert különben nem tudhatjuk, mennyit ártunk vagy használunk neki. De csupán magáért a szépségért is érdemes kimenni a szabadba. „– De hiszen ez itt van a hátad mögött! És ez a szépséges híd! Meg ez a nagy csillogó tükör!

– Majd ha a tévében látom, megnézem.” Pontosan ezen a szemléleten kell változtatni!

Persze tudom, hogy a legtöbb krimi, sorozatot azért vetítik a tévében, mert erre van igény. Akkor ülnek le az emberek a tévé elé, ha saját sivár életüket elfelejthetik, és a filmek, az izgalmak, az erőszak világába „kapcsolódhatnak ki”.

A televízió korunk olyan találmánya, amely talán a legnagyobb mértékben szólt bele az emberek életébe. Kitölti az időnket, gondolkodik, játszik, beszél, néz helyettünk. Használjuk okosan! Ne engedjük, hogy uralkodjék rajtunk!

*

3. Az ÉN bolygója (Lásd a Mellékletben a 3. illusztrációt.)

Miután végigjártam a kisbolygókat, átgondoltam az addig történeteket. Nem hagyott nyugodni az a bölcsesség, melyet a 325-ös kisbolygó királya mondott: „Az embernek önmaga fölött ítélkezni a legnehezebb!” Ez nyilván azért van, mert ők nem igazán ismerik saját jellemüket.

Úgy határoztam, hogy megkeresem azt a bolygót, amelyről már többször hallottam: Az ÉN-bolygót. Mivel a két vulkánomat három napja tisztítottam, és újabb hajtásokat sem találtam, megöntöztem a rózsámat és elindultam.

Útközben mindenütt érdeklődtem, de sajnos a legtöbb helyen hírért sem hallották az Én-bolygónak. Több hétnek kellett eltelnie, hogy célhoz érjek. Végre ott álltam a kapujánál. Félve húztam meg a csengőt. Egyszer..., kétszer..., háromszor; választ nem kaptam. Remélve, hogy az ajtó nincs kulcsra zárva, benyitottam. Egy nagy termet láttam, benne öt üres szék árválkodott. Beléptem, és ekkor lassan alakok kezdtek kirajzolódni a székeken, és néhány perc múlva öt 'személy' ült velem szemben. Mindegyik teljesen egyforma volt, mert – alig hittem a szememnek – valamennyiük én magam voltam.

Az első énem szólalt meg:

– Szervusz, kis herceg! Örülünk, hogy meglátogattál bennünket. Itt megláthatod, hogy milyen gondolatok, érzések születnek benned. Én vagyok a Jóság. Az én unszolásomra tisztítod ki a vulkánjaidat, gyomlálod ki a majomkenyérfa hajtásait, nekem köszönheted, ha úgy élsz, hogy nem okozol sem másoknak, sem magadnak bajt.

– A Gonoszság vagyok belőled! – vette át a szót a második széken ülő. – Mikor egyszer, nyolcvéves korodban az egyik kisbolygón néhány társaddal veszekedtél, én kerekedtem benned felül. Én uralkodom rajtad, amikor nem segítesz másokon, akik erre rászorulnának. Én az összes többi éneddel haragban vagyok.

– Szeretet nélkül nem élhet az ember! – folytatta a harmadik széken ülő. – Engem tudni kell adni és elfogadni. Amikor a rózsádat öntözöd, szeretetből teszed. És jó tudnod, hogy érted is aggódik valaki!

A negyedik széken ülő kis szünet után folytatta:

– *A Vágy vagyok a szívedből! A vágyak határozzák meg azokat a célokat, melyek eléréséért küzdenünk kell. Vigyázz, nehogy ábránd legyen belőle, mely után hiába futsz, utol nem érheted! Csak annyi legyen belőlem, amennyi nem haladja meg az erődöt!*

– *Azonban Tudás nélkül mit sem ér az előző négy éned, mert csak velem együtt vagy képes bármit is tenni! – szólt méltóságteljesen az ötödik. Minél többet tudsz, annál erősebb leszel, annál jobban bízol önmagadban. A kisbolygókon az élet könnyű, az ott élő ember viselkedésében egyszerű különválasztani a Jót a Gonosztól. Szívből szerethetnek, vágyaikat sem nehéz megfogalmazni. A Föld nevű bolygón, ahova most készülsz, az élet sokkal bonyolultabb. Az ott élő rengeteg ember nehezen fér meg egymással. Sajnos gyakrabban veszi át a hatalmat a lelkükben a Gonoszság. Készülj fel, hogy nehezen fogod őket megérteni! De ehhez önteket mindig hívj segítségül! Igen, még a Gonoszt is, mert az minden ember lelkében ott bujkál, és csak az alkalomra vár, hogy legyőzze a többi énedet! De ne hallgass rá! Nem is feltétlenül kell eljőnnöd erre a bolygóra, elég, ha csak lehunyod a szemed, és ránk gondolsz. A Földön nagyon sok ember nem képes énjeivel megbékelni, pedig egy segítségük is van e nehéz feladat megoldásában: a hívő emberek Isten tanácsait követve, aki a lelkiismeretükön keresztül szól hozzájuk, élhetnek boldogabban.*

– *Ó! Milyen érdekes a lélek! – gondoltam.*

– *Folytasd tovább utad, és legyél mindig az a kis herceg, aki eddig voltál! – e szavakkal búcsúzott el tőlem az öt énem.*

Amikor elhagytam az ÉN-bolygót, visszanéztem. Ekkor vettem csak észre a kapuja fölött a felíratot:

Békülj ki önmagaddal!

Indoklás

Én is sokat gondolkodtam már azon, hogy mi értelme van az életnek.

Arra az eredményre jutottam, hogy azért élünk, mert élni jó, ha képesek vagyunk a boldogságra. De mi a boldogság? Hiszen ha „kézzelfogható dolgokat”: pénzt, autót, házat megszerzünk, elégedettek lehetünk, de a boldogsághoz ez kevés. A boldogságunk attól függ, hogy a vágyainktól milyen messze vagyunk. A vágyakból célok formálódnak, melyek eléréséért küzdenünk kell. A célokat viszont csak akkor tudjuk jellemünkhöz igazítani, ha képesek vagyunk önmagunk megismerésére. Ez a feladat szinte megoldhatatlan, hiszen korunk lélekbűvárai, a pszichológusok sem büszkélkedhetnek egyértelmű eredményekkel.

Ezért vezettem a kis herceget az Én-bolygóra, hogy legalább neki megadhasam a lehetőséget, hogy önmagával megismerkedhessen.

Tudom, hogy ábránd lenne, ha én is a kis herceg nyomában akarnék haladni. De nem keseredem el, hiszen az ember a „hagyományos módszerekkel” is közelebb juthat önmagához, vágyaihoz, a boldog élethez.

Például egy nyelvtanversennyel ...

*

7. A Jövőkön bolygója (Lásd a Mellékletben a 4. illusztrációt.)

A Föld még nagyon messze volt, a kis herceg pedig nagyon elfáradt. Kénytelen volt megpihenni a legközelebbi bolygón.

Ez az égitest semmiben sem hasonlított az eddigiekre. Majdnem akkora volt, mint a mi Holdunk, itt azonban kétszer annyian éltek, mint Földünkön.

A kis herceg nem örült a látványnak. Alatta végtelen, kiégett és kiszáradt pusztá húzódtott. Fölötte barna felhők, amelyekből soha nem esett eső, s látni lehetett egy nap vörös, de elhalványuló fényeit.

Hősünk egy szürke körengeteg felé vette az útját, és egy városban ért földet. Ez még az előzőnél is jobban megdöbbenette. Hatalmas paneltömbök magasodtak mindenütt és égig érő gyárkémények ontották a fekete, mérgező füstöt. A házak falai piszkosak, szemetesek és koromtól szürkék, ott álltak a feketeség és az egyhangúság szomorú magányában. A négysávos úton bűdös gázt ontó autók száguldoztak ide-oda, mint amikor egy hangyabolyt megzavarnak. Az unalmas ábrázatú bolygólakók is csak rohantak órájukat bámulva, senki sem vette észre a jövevényt, aki rendes körülmények között igen nagy feltűnést keltett volna.

Végül a kis herceg megunt a várakozást, és az egyetlen, elcsúfított padon ülő, összetört, fáradt lényt ostromolta kérdésekkel. Kíváncsiságánál fogva pedig mindig kiharcolta, hogy válaszoljanak neki.

– Élnek itt barátok is?

– Kicsodák?! – kérdezte ingerülten a vénség. – Ki vagy te egyáltalán? Nem látod, hogy zavarasz?!

– Miért ilyen barátságatlanok errefelé a járókelők?

– Te nem vagy idevalósi. Valóban tudni akarod?

– Igen, kíváncsi vagyok, miért nem törődnek egymással az itt élők. Unalmasak, szomorúak és folyton csak sietnek. – Köhögött, mert egy újabb csodajárgány suhant el mellette füstködöt hagyva maga után. Ő, aki mindig őszinte volt, és mindent tudni akart, érdeklődve hallgatta a lehangelő történetet.

– Régen, amikor még nem éltek itt, gyönyörű bolygó volt a miénk. Erdő borította a szárazföldeket, amelyekben millió és millió érdekes növény, állat élt. A tavak, tengerek vize kristálytiszta volt, és mindenhol friss levegőt lehetett szívni. A „felsőbbrendűek” azonban mindenáron meg akarták teremteni saját külön, kényelmes, de mesterséges életterüket.

– Miért volt ez jó nekik?

– Nem tudom. – sóhajtott az öreg. – A lényeg az, hogy az erdőket kivágták, ezzel az egész élővilágot elpusztították. Naponta több ezer állatfaj tűnt el örökre. A lakók gyárakat építettek és városokat, természetesen egyre nagyobb darabot szakítottak ki az érintetlen területekből. Az erőművekhez, gyárhoz, autókhoz nem csupán a füst, a mérge és a korom tartozik hozzá, hanem a veszélyes hulladékok is. Ezeket hordókban elásták, elrejtették a közvélemény elől, mint strucc a fejét, ha ellenség jő. A hordók elkorhadtak, a mérgek pedig a talaj részévé váltak. Megöltek minden fát, a mérgezett fák az állatokat és a társaimat követelték áldozatul. Pedig mindannyian rá vagyunk utalva bolygónk ajándékaira.

– De a vizek? Azok tiszták.

– Hova gondolsz! Az összes tenger kiszáradt a felmelegedés következtében, amíg voltak, addig is agyonszennyezték!

– Az itt lakók tudják ezt, de nem értem, miért nem akadályozzák meg.

– Már túl késő, már túlságosan...

– Olyan sápadtak. Mindig ilyenek voltak?

– Nem, régen nem. De mára már ők is szenvednek. Én még láttam kiskoromban kutyát is, macskát is, de a többiek már hírből sem ismerik. Minden elsivatagosodott. A por betemette a városok közti utakat. A lények nem törődnek semmivel.

Mindent későn ismernek fel. Hiába tennénk most már akármit is. Halálra vagyunk ítélve, a környezetünk egy időzített bomba.

– Miért nem akadályoztátok meg?! Rátok lett bízva az élet, ti vagytok a felelősök mindenért! Én soha nem hagynám, hogy a rózsámnak bármi baja essen, vagy a vulkánjaim koszosak maradjanak. Mert van valamim, amit a sors rám bízott és felelős vagyok érte. Kötelességemnek érzem, hogy szeressem és megóvjam! Ti össze tudtatok volna fogni, ti vagytok az oka mindennek! Soha nem fogom fel-fogni, miért pusztítjátok el saját magatokat. Ti tudjátok. „Másoktól azt kapjuk, amit mi adunk másoknak.”

Végül nem bírta tovább és útnak indult. Szomorúan gondolt vissza a haladókó bolygóra.

„Ezek a fölnöttek – elmélkedett – nagyon furcsák. Tönkreteszik az életüket és boldogságukat a pillanat kedvéért.”

Eszébe jutott a rózsája, és nagy melegség árasztotta el a szívét.

Indoklás

Napjainkban az emberiség egyre jobban arra törekszik, hogy saját kényelmét megteremse. Autókkal száguldoznak, kiaknázzák a természet véges ajándékait, gyárakat és erőműveket építenek, hogy luxuscikkeiket működtetni tudják.

De vajon észreveszik-e, hogy egyetlen bolygónkat teszik így tönkre, hogy a gyárak és erőművek tonnaszámba bocsátják ki a füstöt, hogy a szántóföldek és városok terjeszkedésével mennyi gyönyörű tájat, ártatlan élőlényt ítélnek pusztulásra? Ha mégis észreveszik, gondolnak-e arra, hogy ezt megakadályozzák, és ha igen, hogyan? Megteszik-e a környezetvédő intézkedéseket, vagy csak akkor döbbenek rá tettük következményeire, ha már késő lesz? Ha már minden növény és állat kipusztult? Akkor, ha már minden táj elsivatagosodott? Majd akkor, ha már nem lesz tiszta levegő, víz és minden évben egyre melegebb lesz? Olyan kérdések ezek, amelyek mindenkit foglalkoztatnak, akik egy kicsi szeretetet is éreznek Földünk iránt.

Történetemben az emberi felelőtlenségre szeretném felhívni a figyelmet. A Föld is meg fogja bosszulni azt a sok rosszat, amit „hütlén” lakóitól kapott. Ez történt meg az elképzelt bolygón is, ahol a kis herceg nem érti, miért nincsenek a lakók felelősséggel a kapott égitest, az élet bölcsője iránt.

*

13. A parancsnok bolygója (Lásd a Mellékletben az 5. illusztrációt.)

A következő bolygó, amit a kis herceg meglátogatott, a 331-es kisbolygó volt. Nagyon furcsán nézett ki, egyáltalán nem hasonlított az előzőkre. Zsúfoltan álltak rajta a fegyverek egymás mellett. Ott, ahol a kis herceg földet ért, egy hatalmas ágyú magasodott. Úgy tűnt neki, mintha valaki kifényesítette volna az óriási ágyúcsövet. Acélosan csillogott, és élesen verte vissza a fényt. A kis hercegnek végigfutott a hátán a hideg, amikor végiggondolta, hogy mekkora pusztítást végzene a fegyver az ő kis bolygóján, ahol ott él a rózsája is. A virág mulékony, és ő mégis otthon hagyta, amikor csak négy tüskéje van arra, hogy megvédje magát. Épp befejezte a gondolatmenetet, amikor furcsa vezényszavak ütötték meg a fülét:

– Balra át! Lépés, indulj! Egy, kettő ... – Nemsókára meg is pillantotta a hang gazdáját. Meglepetésére azonban nem egy egész hadsereggel találta szemben magát. Egy pici, kopaszodó embert látott szürke katonai zubbonyban, mellka-

sán több tucat kitüntetéssel és érdemrenddel, amint feszesen menetelt felé egy szuromyos puskával a vállán. Amint megpillantotta a kis herceget, nem jött zavarba, sőt még meg sem lepődött. Rászegezte puskáját, és elkiáltotta magát:

– Állj! Ki vagy? Barát vagy ellenség? – A kis herceg a bolygó gazdájával ellentétben nagyon meglepődött.

– Barát. – mondta a kis herceg, és szerényen hozzátette: – De velem még senki nem beszélt így, még a rózsám sem. Miért kérdezted meg tőlem, hogy barát vagyok-e, vagy ellenség? Nem lehetek az ellenséged, hiszen eddig nem is ismertelek. Ellenségévé csak annak válhatunk, akinek valamilyen módon fájdalmat szeretnénk okozni. Akit nem ismerünk, annak nem okozhatunk fájdalmat, hiszen azt sem tudjuk, hogy ő létezik. Ezért nem lehetek az ellenséged.

– Soha nem lehet tudni! Ugyanúgy, ahogy te idekerültél, idekerülhetett volna az egyik ellenségem is, vagy akár egy egész hadosztálynyi ellenséges katona. Azért van annyi fegyverem, hogy meg tudjam védeni magam, vagy ha lehetőségem van rá, esetleg én támadhassak. Kirobbantsak egy háborút, és a fegyvereimmel megfélemlítsem őket. Nehogy fellázadjanak ellenem. Ha ez mégis megtörténne, akkor szintén a fegyvereim segítségével leverjem a lázadást. Most már te is beláthatod, miért volt szükség arra, hogy megkérdezzem tőled, barát vagy-e, vagy ellenség. Egy katona mindig megkérdezi ezt. Egy jó katona nem bízik meg senkiben, még a feletteseiben sem. Ellenben feltétel nélkül teljesíti a parancsait. Egy jó katonának ismernie kell a fegyvereket is, ezért most megmutatom őket neked – mondta, és elkezdte egyesével megmutatni a kis hercegnek a fegyvereit. Közben magyarázott. Elmondta, melyik jó közelharcra, melyik távolira. Mit vetnek be villámháborúknál, és mit használnak állóháborúknál. Melyiknek mekkora a hatósugara, és hány embert lehet vele elpusztítani. Ezekon kívül még sok minden mást is mondott, amiről a kis hercegnek fogalma sem volt, és úgy őszintén, nem is igazán érdekelt. Nem szerette a háborút, ezért a fegyvereket sem ismerte. Számára a béke volt a legfontosabb, és azt akarta, hogy az emberek is békében éljenek. A parancsnok most befektette a fegyverek használatának magyarázatát, kis szünetet tartott, és kérdően nézett a kis hercegre. Látszott rajta, hogy valami fontosat szeretne mondani.

– Mikor lépsz szolgálatba? Már ma, vagy csak holnap? Azt hiszem elég lesz holnap is. Még ki kell választanunk az egyenruhát és a fegyveredet. Te leszel az egyes számú közlegény! Érezd magad megtisztelve, hogy beléptél a hadseregembe!

– Miféle hadseregbe? – kérdezte a kis herceg. – Hiszen egyedül vagy a bolygón.

– Ezt te nem értheted. Most még valóban nincs ki a teljes létszám, de hamarosan óriási hadseregem lesz. Különböző sem vagyok egyedül, hiszen itt vagy te is, az egyes számú közlegény.

– Nem vagyok egyes számú közlegény, én a kis herceg vagyok. És nem sokáig maradok ezen a bolygón, épp csak addig, amíg elmondom neked erről az egészről a véleményem. A felnőttek mind azt hiszik, hogy elképesztően fontos dolgokkal foglalkoznak. Közben pedig nem veszik észre, hogy mennyire ostobák. Itt vagy például te! Itt élsz ezen a bolygón, és nincs más társaságod, mint a fegyvereid. Kegyetlen és szívtelen vagy. El akarsz pusztítani rengeteg embert, csak azért, hogy a többi felett kedvedre uralkodhass. De arra nem gondolsz, hogy mi lesz azokkal, akiknek valamely rokonuk vagy ismerősük meghal. Nekem csak egy rózsám van, aki mulékony, de nagyon szomorú lennék, ha nem lenne többé. Ha nem kellene neki vizet adnom, nem kellene elé szélfogót tennem, és ha nem kellene éj-

szakára burát tennem rá. Bár most messze vagyok tőle, de érzem, hogy egyszer visszatérek hozzá!

– Miért mondtad ezeket? – kérdezte méltatlankodva a parancsnok. – Hiszen a háború gyönyörű. A harc szépsége való minden bátor férfinak és jó katonának.

– Úgy látszik, nem értettél meg. Bár nem tehetsz róla, hiszen te csak egy felnőtt vagy. Most el kell mennem. Még hosszú út áll előttem. – mondta a kis herceg, és sietve távozott.

– Várj! Kinevezlek tizedessé. Nem, inkább századossá, csak ne menj el! Gyere vissza! Mi lesz így a hadsereggel? Hová mész, még nem adtam engedélyt arra, hogy elmenj! Ez felháborító! Megtagadod a parancsot? Ha visszajössz, ezért még katonai bíróság előtt fogsz felelni! – A parancsnok vállához emelte puskáját, és a kis herceg után lött. De hiába, hiszen a kis herceg már messze járt.

A következő bolygó a Föld volt, ami sok mindenben hasonlított a 331-es kisbolygóra, csak ott minden nagyobb méreteket öltött.

Indoklás

Azért választottam a 331-es kisbolygót, a parancsnok bolygóját a kis herceg történetének következő helyszínéül, mert szerintem híven tükrözi az emberiség napjainkban egyre erősödő hibáját. Antoine de Saint-Exupéry több rossz tulajdonságot is felsorol egy-egy bolygóval kapcsolatban. Például: a többi ember felett való uralkodás vágya, a hiúság, az iszákosság, a kapzsiság, és a lustaság. Véleményem szerint ezt a sort folytathatnánk az általam választottal is. Napjainkban ugyanis a háború, a pusztítás, a fegyverek túlságosan is fontos szerepet kapnak. A világ számos részén dűlnak harcok, ártatlan asszonyok, gyerekek esnek áldozatul az esztelen öldöklésnek. Az emberek kénytelenek éhezni, félni, fázni a háború miatt. Elveszítik apjukat, férjüket, testvérüket. El kell menekülniük a hazájukból, ha életben akarnak maradni. Testvérek lőnek egymásra, de igazából senki nem tudja, mi értelme van a háborúnak.

Mi lehet a célja, és egyáltalán lehet-e célja a pusztításnak? Az emberi elme „csodálatos” fegyvereket és gépeket talál ki, amelyeket az emberiség önmaga elpusztítására fordíthat. Akinél fegyver van, úgy gondolhatja, hogy erős, és övé az egész világ, amely így félelmetessé és veszélyessé válik számunkra.

Mi azt tanultuk történelemből, hogy a háborúk mindig hatalmas áldozatokkal és pusztítással járnak. Én békében akarok élni fájdalmas és véres harcok nélkül, és azt szeretném, hogy a világ összes gyermeke békében nőjön fel. Soha nem ismerni meg a géppuskák ropogó hangját, a repülőgépek fenyegető zúgását, a bombák robbanásának rémisztő hangját.

Az lenne jó, ha minden nép szabadon dönthetne a sorsáról, nem befolyásolná a tankok kemény láncfalpa abban, hogy hogyan éljen.

Ezért írtam a 331-es kisbolygóról, s tulajdonképpen arról, ahogyan a kis herceg elutasítja a parancsnokot, a fegyvereket és az erőszakot. Ugyanúgy érzek én is a háborúval szemben, és azt szeretném, ha a világon minden ember így gondolkodna.

*

14. A visszhang bolygója (Lásd a Mellékletben a 6. illusztrációt.)

A hatésfedik bolygóra a kis herceg csak egészen véletlenül pottyant. Nem akart ide jönni, és nem is jött igazából, ide került. Fáradt volt és bántotta a vi-

rágja. Ha felnézett az égre: ezer meg ezer magára hagyott rózsza hangját hallotta. És ez szomorúvá tette...

A bolygó egyébként, ahol állt, leginkább egy félresikerült teniszlabdához hasonlított. Csak egyetlen dolog volt felettebb furcsa: egy hegy. Az ember bárhová állt, mindenünnen láthatta. Különben szép volt. Csak különös.

– Jó napot! – kiáltotta a kis herceg, mikor megunt a magányt.

– Jó napot! – hallotta a távolból. Nagyon meglepődött.

– Ki vagy? – kérdezte.

– Ki vagy? – hallotta a távolból. Csodálkozott.

– Én a kis herceg vagyok! – válaszolta.

– A kis herceg vagyok! – hallotta újra a hangot.

– A kis herceg én vagyok! – ámult el. De aztán összeszedte magát. „Hiszen a Visszhang!” – gondolta.

– Én vagyok ... – hallotta, s most már pontosan tudta, merre keresse a hangot. A hegy felé indult. Mikor már egészen közel ért hozzá, akkor látta csak meg jószágos arcát. A két szeméből egy-egy patakocska folyt, a könnyei.

– Miért sírsz? – kérdezte a kis herceg.

– Nem hallottad? – kérdezett vissza a hegy.

– Mit kellett volna?

– Mindig azt válaszolom, amit kérdeznek... Csak azokkal beszélgethetek, akik elég közel jönnek hozzám. Csak azoknak mutatom meg a titkaim, akik igazán kíváncsiak rám.

– Engem érdekel, mutass meg mindent! – kiáltotta a kis herceg.

– Ssssssss! Ha kiabálsz, elijeszted a madaraimat! A mókusok is visszabújnak odujaikba, az állatok elrejtik kicsinyeiket.

– De igazán, úgy szeretném!

– Ha ennyire akarod, sétálj az útjaimon! S ha figyelsz, egyre több mindent elmondok majd neked.

És a kis herceg elindult az erdőn át. Hallotta a fák susogását, s azt is, ahogyan az állatok egyik fáról a másikra ugranak, de nem látott semmit.

– De hiszen nincs is semmi!

– Dehogyan nincs! Ül csak le és figyelj!

A kis herceg leült egy fa tövébe, és várt. Hosszú idő telt el úgy, hogy nem történt semmi.

– Nem látok semmit! – türelmetlenkedett.

– Várj, még várj! – visította a hegy. Majd hirtelen elcsöndesedett.

– Nézd csak!

A közelben megmozdult egy bokor. A kis herceg megmerevedett, de csak két hatalmas nagy „ágot” látott.

– A szarvasaim – folytatta a Visszhang. – Mindig erre járnak.

A kis herceg továbbindult, és a hegy egyre többet és szebbet mutatott neki. Láthatta a madarakat, a mókusokat, leheveredett a fűbe. Megcsodálta a pillangókat, beleszagolt a virágporbá (aztán persze tüszögött).

Mikor már úgy gondolta, mindent látott, fáradtan lekuporodott egy kőre.

– Láttad a barlangomat? – kérdezte egy idő után a hegy.

– A barlangodat? – nézett körül a kis herceg. – Nem láttam semmiféle barlangot.

– Pedig az a legszebb. – sóhajtott a Visszhang.

És elvezette őt a barlangjához: az úthoz, amely a hegy szívébe vezetett.

Csodálatos volt. A falon a rajzok ezüstös fényben csillogtak; körül mindenfelé cseppkőszobrok őrizték a hegy legféltettebb titkát.

A kis herceg lassan beljebb és beljebb jutott a hegyben. Furcsának érezte, hogy egyre melegebb van a barlangban. Végre elért a hegy szívéhez: egy parányi fáklya égett, pontosan a hegy közepében.

A kis herceg sokáig gyönyörködött a lángban, majd visszament elbúcsúzni a hegytől.

– Most mennem kell – mondta. – Nagyon szép vagy! Örülök, hogy megmutattad a titkaidat!

– Jó volt valakivel beszélgetni. Unalmas mindig azt mondani, amit mások hallani akarnak. De hát én csak a Visszhang vagyok..

S a kis herceg elindult. Utoljára még visszakiáltott.

– Viszlát!

– Viszlát! – ismételte a Visszhang, hogy visszatérjen hétköznapjaiba.

Indoklás

A Hatásfeledik bolygóra a kis herceg a geográfus bolygója után, a Föld előtt pottyant. A neve az eddigi feledésbe merültségét, a jelentéktelennek vélttségét próbálja kifejezni.

Hogy miért pont erre a bolygóra küldtem a kis herceget, azt nem nehéz megmagyarázni.

Antoine de Saint-Exupéry regénye az emberiről, az emberi kapcsolatokról szól. Néha ironikusan, néha egészen komolyan beszél az emberi hibákról és erényekről egyaránt.

A Visszhang, akivel az én történetemben a kis herceg találkozott, egy jellemetlen szikla: azt mondja, azt „teszi”, amit mások elvárnak tőle. Külső szemlélő számára nem más, mint egy hegy, akinek az a feladata, hogy válaszoljon: pontosan ugyanazt, amit kérdeznek tőle. Aki viszont „közel jön” hozzá, annak feltárja kincseit. Aki kíváncsi rá, csak az ismerheti meg igazán.

A kis herceg is azonban csak apránként ismerheti meg a Visszhangot. Előbb a nagyobb dolgokat, azután az egyre kisebb, rejtettebb titkait. Pontosan úgy, ahogyan az ember idővel egyre jobban kiismeri embertársait.

A Visszhang a többi hat meglátogatott bolygó lakójának személyiségétől különböző. De mint azok is, reális megtestesítője egy emberi tulajdonságnak – kicsit talán hibának.

De ennek a megtalálása már legyen olvasói élmény!

A bemutatott *Előfeladat* pedagógiai értékelésére itt nem térünk ki. Azt azonban megjegyezzük: a 86 (különböző iskolából, városból, megyéből érkezett, különböző tanítási programok szerint haladó) versenyző megoldásai azt mindenképpen tükrözték, hogy milyen mozgósító erőt jelenthet – nemcsak a versenyeken, hanem a tanítási gyakorlatban is – egy szövegalkotási feladatnak az itt bemutatott (vagy ehhez hasonló) formában való elkészítése.

2. Egy adott szöveg továbbírt változatához készített illusztrációk

A szóban forgó konferencia előadásainak egyikéhez (valamint a konferenciával egy időben megrendezett azonos témájú kiállításához) a fentebb bemutatott feladatok kiindulópontul szolgáltak a következő módon.

Az 1. táblázatban felsorolt 'bolygók'-hoz készített teljes megoldások mindegyikéből egyet-egyét (azaz 15 megoldást) általános iskolai, középiskolai tanulók, illetve főiskolai hallgatók rendelkezésére bocsátottunk.

A *feladatot* a következőképpen fogalmazzuk meg.

A kézhez kapott 15 történetet és indoklást 14 éves korú tanulók készítették, akiknek az volt a feladatuk

- képzeljenek el egy bolygót, ahol szerintük még járhatott volna a kis herceg, és írják le, mi történt ezen a bolygón;
- készítsenek indoklást arról, hogy miért éppen arra a bolygóra vitték a kis herceget!

A 15 megoldás elolvasása után készítsenek/készítsenek egy tetszés szerinti megoldáshoz tetszés szerinti technikával illusztrációt!

Ennek a feladatnak a megoldásával arra kívántunk választ kapni, hogy a különböző korú és végzettségű 'illusztrátorok' a mindannyiuk számára egyformán adott szövegnek mely elemeit tartják illusztrálásra érdemesnek, illetve azt, hogy a verbálisan megfogalmazott gondolatokat hogyan és mennyire képesek 'kép' formájában megjeleníteni. Valamint arra is, hogy az így 'multimediálissá' tett történet jelentéséhez mivel és hogyan járul hozzá az elkészített illusztráció, azaz a képi rész.

Az elkészült illusztrációkkal kapcsolatban megjegyzésre méltónak tartjuk a következőket:

- a felkért tanulók, hallgatók tetszését a feladat elnyerte, többszáz grafika, akvarell, montázs, tűzzománc készült el, melyekből a kiállításon bemutatottakat a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Rajz-Művészettörténeti Tanszékének oktatói válogattak ki;
- a megadott 15 szöveg mindegyikéhez készült különböző számú és kivitelezésű illusztráció, érdekes módon az illusztrálásra kiválasztott szövegek száma szinte megegyezett az 1. táblázatban bemutatott rangsorral.

Megjegyezzük, hogy az illusztrációkat készítő egyes csoportokat arra is megkértük, fogalmazzák meg néhány sorban: milyen gondolatokkal fogtak hozzá a feladat megoldásához.

Itt most a tűzzománcokat készítő zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium tűzzománc műhelyének összefoglalójából idézünk néhány a választott technikára és a feladatra részletet. Az alábbi részben a műhelyt vezető tanár (T), részben a tűzzománcokat készítő tanulók (I) gondolatai.

Kényes dolog a zománc: különleges, csábítóan színes és csillogó. Tisztelni kell ugyan, de egy jó zománcnál nem az anyag uralkodik, hanem készítője elképzelésének kell érvényesülnie. (...) Előbb általában beszélgettünk a témáról, majd skiccek, kompozíciós vázlatok, színvázlatok készültek. (T)

*

Az írásbeli feladatot megoldó tanulók olyan bolygóra utaztatták a kis herceget, mint amilyen szerintük az a világ, ahol élünk. Azok közül a felnőttek közül, akiknek ezeket a képterveket megmutattam, sokan elcsodálkoztak. Mászt vártak egy „gyerek-zománc”-tól: virágokat, állatokat. Pedig ők most kamaszok, éles szemmel figyelnek és kemény kritikusok. Oda kell figyelni rájuk. (T)

*

Amúgy különböző mélységben fogta meg, „karcolta” őket ez a téma. Megcsinálni könnyebb volt, mint írni róla. Szerintük a zománc önmagáért beszél. (T)

*

Szerintünk a feladat izgalmas volt, izgalmas azért, mert megalkothattunk egy saját világot, ami nem függ a felnőttek véleményétől, amiben igazán benne van az, hogy mit gondolunk a világról. (I)

*

Az embert mindig úgy érintik meg a dolgok, úgy reagál rájuk, hogy előzőleg milyen élményei, tapasztalatai voltak a világról. Ezek az élmények nem csak a gyermekorból származnak, életünk végéig gyűjtjük őket; minden nap új adalék ahhoz, hogy a következőt megértsük. (I)

3. Befejező megjegyzések

Ebben a tanulmányban két – egymással összefüggő – kreatív-produktív gyakorlatot mutattunk be. Egy adott szöveg továbbírásával kapcsolatosat, valamint az adott szöveg továbbírt változatához illusztrációk készítésére irányulót.

Noha a gyakorlatok eredményeinek bemutatásakor azok pedagógiai vonatkozásaira nem tértünk ki, úgy hisszük, könnyű belátni, hogy szemiotikai és multimediális szöveg-tani ismeretek ilyen módon is taníthatók és tanulhatók.

Irodalomjegyzék

E. BENKES ZSUZSA (szerk.):

1995. *Nyelvünkben élünk.* Útmutató és feladatgyűjtemény a 10–14 éves korú tanulók magyar nyelvi kommunikációs versenyéhez. OKSZI, Budapest.

PETÓFI S. JÁNOS:

1996. *Multimédia: Több mediális összetevővel rendelkező irodalmi szövegek elemzése.* OKSZI, Budapest.

PETÓFI S. JÁNOS – BÉKÉSI IMRE – VASS LÁSZLÓ (szerk.):

1997. *Szemiotikai szövegtan 10. A szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (II).* JGYTF Kiadó, Szeged.

E. BENKES ZSUZSA – PETÓFI S. JÁNOS:

1998. *Multimédia: Több mediális összetevővel rendelkező irodalmi szövegek elemzése 2.* OKSZI, Budapest.

CONTINUATIONS OF *LE PETIT PRINCE* IN HUNGARIAN

ZSUZSA BENKES

The present paper describes two – mutually dependent – creative-productive exercises. One attempts further to develop the given text while the other aims at making illustrations to the developed variation of the given text.